

HARIDUSEL PEAB OLEMA RIIKLIK TELLIMUS

Linnavolikogu juurde on teiste komisjonide seas moodustatud teaduse, hariduse ja kultuuri komisjon. See moodustati esimest korda ning seda juhivad linnavolikogu saadik Aleksandr DUSMAN.

Linnavalitsuse juures on ju hariduskoondis, peale selle veel kultuuriosakond. Nüüd on moodustatud teie komisjon. Ega te järsku üksteiselt leiba käest ära võta?

Usun, et ei. Tösi, mõjusfääride piiritlemise probleem on olemas. Kuid ma olen alati arvanud, et meie komisjoni vaateväljas peavad olema eeskätt strateegilist laadi küsimused. Just nendega tegelevad praegu kõik komisjoni liikmed, peame oma arvamused hariduse ja kultuuri arengu kohta meie linnas esitama linnavolikogu lähemale istungjärgule.

Mis on tösisete sõnade «linna hariduse ja kultuuri strateegia» taga?

Kas või näiteks hariduskontseptsiooni loomine. See on tõsine ja seni lahendamata küsimus. Mis suunas peab liikuma kool üldse ja sealhulgas meie regiooni kool, võttes arvesse siinset eripära? Kuidas peab meie linna kontseptsioon sulama vabariigi hariduskontseptsiooni, pole seni selge, ent kindla ettekujutusega sellisest otsustavatest momentidest võib meie töö tühja minna. Valmis seisukohti meile keegi kandi-

kul kätte ei too, vähemalt ülevaalt poolt mitte. Ettepanekud ei pea tulema ministeeriumidest, vaid koolidest, seejärel tuleb need läbi töötada ning seostada vabariigi huvidega.

Otsustades selle järgi, kuidas algas meie linna koolides õppeaasta, võib arvata, et peale ideede on ka tahmist neid ellu viia. Ma mõtlen selliseid uuendusi nagu lütseum poliitehnikumi juures, pühapäevakoolid ja vene laste esimene klass 1. keskkoolis, kus lapsed õpivad selgeks eesti keele ja hakkavad tööle eesti koolide programme järgi.

Muidugi, linna üldsus on juba üht-teist ette võtnud. Meist on küll mööda mindud, kuid võib-olla on see isegi hea. Kõik, mida te nimetasite, on alternatiivhariduse esimesed elemendid, mida võib üksnes tervitada. Aga mis siis meid veidi valvsaks teeb? Kõigepealt see, et paljud ettevõtmised on üles ehitatud puhtale entusiasmile, pole ei ainelist ega kaadribaasi, ei rahalist tagatist. On teada, et entusiasmileek kipub kustuma. Järelikult tuleb seda toetada ja hoolt kanda, et hea algatus ei mattuks loomulike ras-

kuste alla, mis tema teele kerkiavad.

Sõnades võime toetada igasugust algatust, see pole raske ja tasku peale ei hakka. Tegelikult saab aga iga ettevõtmist toetada vaid rahaga, mida pole nagu ikka.

Jah, mis rahasse puutub... Esimene ja kõige tõsisem samm sellega seoses oleks linna kultuurifondi loomine. See on üks programmi punkt, mis loodetavasti võetakse eeloleva haridus- ja kultuuriküsimustele pühendatud istungjärgu päevakorda. Kavako-haselt saaks sellest fond, kuhu võiksid oma annetusi teha ja toetusi kanda nii ettevõtteid kui eraisikuid. Muidugi poleks paha, kui oma raha kõrval oleks fondis ka valuutat. Siis tekiks reaalse võimalus saata kõige andekamaid õpilasi ja õpetajaid õppima ja stažeerima välismaale.

Jää näib olevat siiski sulama hakanud. Hiljuti võtsid 1. kooli õpilased vastu Norderstedti lapsi, neil päevil olid saksa lapsed külas vene koolide õpilastel.

See on tõesti nii, kuid ometi moodustab see vaid üldise tausta, mis on muidugi ka vajalik.

Saksamaale sõitku aga need, kellele see on tõepoolest eluliselt vajalik, näiteks saksa keele õpetajad. Igas koolis on palju andekaid lapsi, neile tuleb luua võimalused, anda šanss, kui soovite. Praegu on lastekaitse, millega meie komisjonil on head sidemed, tõstatanud võõrkeelte asjatundliku õpetamise küsimuse. Algteadmised võib saada praeguste struktuuride baasil, kuid keeleoskust lihvida, keelt süvendatult omandada on kõige parem seal, kus seda kõneldakse. Selleks on aga tarvis raha ja latusaid kontakte. Linna kultuurifond võiks olla nende eesmärkide poole püüdlemisel lähtepunktiks.

Kui me juba rahast räägime, siis ei saa vaikides mööda minna ka koolide ainelisest baasist. Kas teile ei tundu, et selles küsimuses on rohkem räägitud kui tehtud?

Mina seda ei ütleks. Tõdeksin vaid fakti, et kultuurile on raha antud vähe. Haridusele on aga riigieelarvest eraldatud üsnagi oluline osa. Teine asi on, et paljud koolimajad jäta üsnagi nukra mulje, nende remondiks oleks tarvis hiigelsummasid. Siin tuleb kiita Valeri Korbi, kes hariduskoondise juhatajana töötanud aasta jooksul jõudis juba üht-teist ära teha ning ei jäta seda valdkonda hooletusse ka linna-peana. Ent ärgem unustagem, et koolihoone ei tähenda veel kõike. Rääkigem ka kriimustatud koolipinkidest, ülekoormatud klassidest. Esmapiilgul näib, et võime rõõmsad olla: koolid on saanud uusi tehnikavahendeid, arvuteid. Sellest kõigest on aga vähe kasu, kui kool töötab hommikul kella kaheksast õhtul kella kaheksani. Uutes mikrorajoonides on seejuures koole üldse vähe.

Komisjon hoiab uue kooli ehitust lüdlas oma kontrolli all, teame, et otsitakse kohta Tammiku mikrorajooni kooli ehitamiseks. Kuid sellele tuleks vaadata areneva demograafilise situatsiooni seisukohalt. Seal, kus praegu on kitsas, võib mõne aasta pärast lahedaks minna, ja vastupidi.

Lõpuks kaader. Koolide kaadri vajadused on rahuldamatad, sest puudub elamispiind. Täna tuleb otsustavalt küsida: kui juba praegu nii raske on, mis siis edasi saab? Minu arvates tuleks prioriteete muuta, haridusküsimused peaksid tõusma esiplaanile. See pole minu ega komisjoni liikmete tuju, vaid tegelikkus, mille eest me peitu pugeada ei saa.

Kuivõrd te rääkisite strateegia küsimustest ja kontseptsioonist,

siis võib vist arvata, et ka ainelise külluse, raha ja kaadri olemasolu puhul oleks küsimus ikkagi tõsine? Me ei ela ju ainult leivast.

Loomulikult. Ükskõikseks ei tohi jätta meid ka see, et läheme uutesse majanduslikesse ja poliitilistesse struktuuridesse hariduse mõttes halvasti ette valmistatuna. Ma ei kujuta ette, kuidas hakkavad lahendama privatiseerimisprobleeme või rakendama uusi juhtimissüsteeme puuduliku majandusharidusega või sel alal üldse harimatud inimesed, kes ei valda võõrkeeli ja on algatusvõimetud. Kui me tahame saada oma hariduselt paremaid tulemusi, on senise süsteemi lõhkumisest vähe, sinna tuleb panna ka palju uut. Ent mida, see on samuti küsimus. Haridus peab saama linnalt asjaliku sotsiaalse tellimuse kas või juba selleks, et teataks, mille nimel töötada.

Tuleb välja, et teie komisjoni töös on peamine haridus, ent niimetis sisaldab ka sõna «kultuur»?

Haridus ja kultuur peavad olema omavahel tihedasti seotud. Seni on neil ühised ainult raskused. Need on kõigile teada, ma ei hakka neid siinkohal üles lugema. Kui me aga võtame kokku kõik hariduse ja kultuuri hädad, siis tuleks minu arvates mõista Ida-Virumaad kui ökoloogilise katastroofi piirkonda hoopis laiemalt. Tahes-tahtmata tekitab see ärevust, liiati kui lisada siia meie regiooni poliitiline olukord.

Ega ma ei eksi, kui ütlen, et teie komisjon ei tegele üksnes perspektiivküsimustega? Operatiivset lahendamist nõudvatest küsimustest pole samuti puudust. Üks selliseid on praegu koolilõunad, mille hind mõne päeva pärast oluliselt tõuseb. Mulle on ausalt öelda arusaamatu, miks rahvasaadikud ei teinud eelmisel istungjärgul ettepanekut see küsimus läbi arutada, vaid mürdsid piike ajalehtede ümber.

Komisjoni arvamus on selge: koolilapsed ei tohi jääda sooja lõunata. Väikesepalgaliste vanemate laste-toidu eest tuleb tasuda dotatsioonidega. Ühest küljest vabariiklike, teisest küljest ka linna eelarvest tulevate dotatsioonidega. Kui linnal selleks raha pole, peavad appi tulema ettevõtted. Ettevõtetejuhid peavad aru saama, et kõiki lapsi tuleb toita ühtemoodi, olenemata sellest, kas koolil on jõukaid šeffe või mitte. Ent selles keerukas olukorras tuleb erilist tähelepanu pöörata lastekodule. Praegu peab see kõik olema päevateema.

Vestles Sofja BAUER